

Sanastoa alalukuun 15.4

armeija jonkin maan sotilaat ja muut sotavarusteet. Esimerkiksi ”Suomen armeija” tarkoittaa Suomen sotilaita ja sotavälineitä.

demokratia eli kansanvalta. Kansalaiset saavat vaikuttaa asioista päättämiseen esimerkiksi äänestämällä.

demokratiaa → demokratia

diktaattori sellainen ihminen, joka hallitsee (→ hallita) maata kokonaan yksin

epätoivoa → epätoivo

epätoivo se, että ei usko, että asiat menevät hyvin. Toivon vastakohta.

hallinto se, miten maata hallitaan (→ hallita 1) eli ne tai se, joilla on valtaa ja se, miten valtaa käytetään

hallita (5) käyttää (usein tärkeintä) valtaa. Esimerkiksi ”kuningas hallitsee maata” tarkoittaa, että kuningas päättää kaikista maan asioista.

hallitsija se, joka käyttää (usein tärkeintä) valtaa eli esimerkiksi kuningas.

hallitsijoihinsa → hallitsija

hallitus maan asioista päättävä ryhmä, johon kuuluu ministereitä → ministeri

hallitusta → hallitus

hyökkäsi → hyökätä

hyökätä (4) tässä yhteydessä: mennä toista maata kohti, yrittää päästä maahan sodassa. Esimerkiksi ”Saksa hyökkäsi Ranskaan” tarkoittaa, että Saksan → armeija syöksyi, ryntäsi tai meni taistelemalla eli sotimalla kohti Ranskaa

ihmisoikeuksia → ihmisoikeus

ihmisoikeus (yhdyssana: ihminen + oikeus) oikeudet, jotka koskevat kaikkia ihmisiä. Ihmisoikeuksia ovat esimerkiksi oikeus elämään, vapauteen, ruokaan, puhtaaseen veteen ja koulutukseen. Ihmisoikeudet ovat tärkeitä oikeuksia, joiden pitäisi koskea kaikkia maailman ihmisiä.

islam uskonto, jonka on perustanut profeetta Muhammed

islamilainen islamin uskonnon mukainen, sellainen, jossa noudatetaan islamin uskontoa

islamilaisia → islamilainen

joukkotuhoase (yhdyssana: joukko + tuho + ase) ase, jolla voidaan tappaa todella paljon ihmisiä kerralla. Esimerkiksi atomipommi on joukkotuhoase.

joukkotuhoaseita → joukkotuhoase

julistaa (verbityyppi 1) ilmoittaa julkisesti tai kovaan ääneen jotakin

julisti → julistaa

juomavesi (yhdyssana: juoma + vesi) vesi, jota ihmiset juovat.

juomavettä → juomavesi

kapinoida (2) olla esimerkiksi sääntöjä tai johtajaa vastaan. Esimerkiksi ”sotilaat kapinoivat” tarkoittaa, että sotilaat eivät totelleet sääntöjä tai käskyjä.

konflikteja → konflikti

konflikti riita, sota

Koraani muslimien (→ muslimi) pyhä kirja

Koraanin → Koraani

kristityillä → kristitty

kristitty ihminen, joka kuuluu tai uskoo kristinuskoon eli Jeesukseen, Jumalaan ja Pyhään Henkeen

levoton rauhallisen vastakohta. Esimerkiksi ”luokassa oli levotonta” tarkoittaa, että oppilaat eivät istuneet rauhallisesti ja hiljaa paikallaan.

levottomat → levoton

ministeri hallituksen (→ hallitus) jäsen, jolla on jokin tehtävä hallituksessa. Esimerkiksi ”liikenneministeri” vastaa maan liikenneasioista.

muslimi islaminuskoinen (→ islam) ihminen

noudattaa (1) toimia jonkin mukaan. Esimerkiksi ”hän noudatti sääntöjä” tarkoittaa, että hän teki kuten säännöissä sanotaan.

oikeuksia → oikeus

oikeus lupa tehdä jotakin. Esimerkiksi ”sinulla on oikeus puhua” tarkoittaa, että saat puhua.

politiikka yhteisistä (yhteiskunnan → yhteiskunta) asioista päättäminen

politiikkaa → politiikka

pääministeri hallituksen tärkein ministeri, hallituksen johtaja.

sissisotilas → sissisotilaat

sissisotilas sotilas, joka kuuluu armeijaan, joka on pieniä eri puolilla olevia ryhmiä. Sissisotilaat tekevät pieniä hyökkäyksiä yleensä isompaa armeijaa vastaan. Sissisotilaiden ryhmät eivät ole yhtä järjestäytyneitä kuin valtioiden armeijat.

sisällissota (yhdyssana: sisällis- + sota): sota, joka on jonkin maan sisällä. Sisällissodassa maa ei taistele toista maata vastaan, vaan maan ihmiset taistelevat toisiaan vastaan.

sisällissotaan → sisällissota

syöstiin → syöstä

syöstä (3) tässä yhteydessä: työntää pois

tapahtumasarja (yhdyssana: tapahtuma + sarja) monta peräkkäin tapahtuvaa asiaa, jotka liittyvät yhteen

tapahtumasarjaa → tapahtumasarja

terrorismia → terrorismi

terrorismi sitä, että yritetään väkivallalla, esimerkiksi pommi-iskuilla, aiheuttaa paljon pelkoa ja tuhoa ja saada sillä tavalla vaikutettua esimerkiksi päätöksien tekemiseen.

terroristit → terroristi

terroristi ihminen, joka yrittää aiheuttaa pelkoa ja saada valtaa käyttämällä paljon → väkivaltaa ja häiritsemällä ihmisiä.

tulkinta se, miten asiaa katsotaan ja miten se ymmärretään

tyytymättömiä → tyytymätön

tyytymätön tyytyväisen vastakohta. Tyytymätön on sitä mieltä, että jokin asia on huonosti.

vaatia (1) ilmoittaa että haluaa jotakin. Esimerkiksi ”minä vaadin tavata rehtorin” tarkoittaa, että ihminen haluaa ehdottomasti tavata rehtorin.

vaikutusvalta (yhdyssana: vaikuttaminen + valta) se, että pystyy vaikuttamaan moniin asioihin, ihmisiin tai maihin. Jos ihmisellä on paljon vaikutusvaltaa, hän pystyy vaikuttamaan moniin asioihin.

vaikutusvaltaa → vaikutusvalta

valtio on useimmiten sama asia kuin maa, esimerkiksi ”Suomen valtio”

valtiolle → valtio

väkivalta voiman käyttäminen toista ihmistä vastaan. Esimerkiksi lyöminen on väkivaltaa.

yhteiskunta (yhdyssana: yhteis- eli yhteinen + kunta) ihmisten yhdessä muodostama eli tekemä, järjestetty kokonaisuus. Esimerkiksi ”suomalainen yhteiskunta” tarkoittaa Suomessa asuvia ihmisiä ja sen toimintaa, josta on yhteisesti sovittu.

ääri-islamilainen (yhdyssana: ääri + islamilainen) sellainen, joka noudattaa erittäin tarkasti ja ankarasti islamin oppeja

yhtiö yritys, firma

yhtiöiltä → yhtiö

öljy aine, jota saadaan maan sisästä ja jota käytetään esimerkiksi bensiinin tekemiseen. Esimerkiksi useampien autojen liikkumiseen tarvitaan öljyä.

öljyntuottajamaa (yhdyssana: öljy + tuottaja + maa) maa, joka tuottaa öljyä

öljyntuottajamaiden → öljyntuottajamaa

öljystä → öljy

öljyvarat kaikki öljy, joka voidaan ottaa maasta

öljyä → öljy